

7. Про запобігання і протидію домашньому насильству: [ Електронний ресурс ] / Закон України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>
8. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект. – [ навч.-метод. посібник ] / – К.: ФОП Стеценко В.В. – 2016. – 192 с.
9. Створення системи служб порозуміння для впровадження медіації за принципом «рівний-рівно-му/рівна-рівній» та вирішення конфліктів мирним шляхом у закладах освіти : [ навчально-методичний посібник ]. – К.: ФОП Нічога С.О. – 2018. – 174 с.
10. Стоп шкільний терор. Особливості цькування у дитячому віці. Профілактика та протистояння булінгу. – Київ : Український інститут дослідження екстремізму, 2017. — 84 с.

## Інтерактивне заняття для персоналу закладу освіти «Протидія булінгу»

**Мета:** надати інформацію про булінг, як прояв насильства; опанувати важливість системної роботи і залученість всіх учасників освітнього процесу до протидії булінгу; визначити роль та можливості обслуговуючого персоналу в системі протидії булінгу.

**Загальна тривалість:** 45-60 хв.

**Обладнання та необхідні матеріали:** фліпчарт, маркери, стікери, ноутбук, мультимедійний проектор, папір для роботи в групах, додаток «Булінг. Види та прояви булінгу», «Наслідки булінгу», «Рекомендації, як протистояти булінгу», «До кого звернутися?», «Ситуації “Булінг в дитячому середовищі”», роздаткові матеріали.

### План заняття

1. Привітання, знайомство
2. Повідомлення теми та мети заняття
3. Актуальність проблеми. Необхідність протидії
4. Булінг, види булінгу, форми прояву та наслідки
5. Булінг у дитячому середовищі. Суб'єкти взаємодії щодо протидії булінгу та механізм перенаправлення. Наслідки булінгу. Алгоритм дії в ситуації булінгу
6. Нормативно-правові акти з протидії булінгу. Хто і як відповідатиме за булінг?
7. Підбиття підсумків.

### Хід проведення:

#### 1. Привітання, знайомство

**Мета:** представити себе, привітати учасників та учасниць, створити доброзичливу атмосферу.

**Час:** 5 хв.

**Ведучий/ведуча.** *Добрий день, шановні учасники та учасниці. Давайте згадаємо імена одне одного та дізнаємось щось цікаве про кожного. Для цього треба назвати своє ім'я та продовжити речення: «Я почуваю себе комфортно, коли...»*

#### 2. Повідомлення теми та мети заняття

**Мета:** повідомити тему та мету заняття.

**Час:** 2 хв.

**Ведучий/ведуча.** *Сьогодні ми з вами обговоримо важливу тему – тему насильства та жорстокого поводження в дитячому середовищі. З'ясуємо, що саме називають булінгом, які його види та форми прояву. Поговоримо про роль та місце всіх учасників освітнього процесу в системі роботи з питань протидії булінгу.*

#### 3. Актуальність проблеми. Необхідність протидії<sup>33</sup>

<sup>33</sup> Матеріал до цього питання надано в розробці для батьків даного посібника

**Мета:** показати актуальність проблеми через надання статистики, потреба в протидії

**Час:** 5 хв.

#### 4. Булінг, види булінгу, форми прояву та наслідки<sup>34</sup>

**Мета:** опрацювати поняття «булінг», види булінгу, наслідки.

**Час:** 20 хв.

**Обладнання та необхідні матеріали:** стікери, ноутбук, мультимедійний проектор, маркери, папір для роботи в групах, додаток «Булінг. Види та прояви булінгу».

**Вправа «Вгадай прояв булінгу»,** робота в 5 групах.

#### 5. Булінг в дитячому середовищі. Суб'єкти взаємодії щодо протидії булінгу та механізм перенаправлення. Наслідки булінгу. Алгоритм дій в ситуації булінгу<sup>35</sup>

**Мета:** опрацювати на практиці види, прояви та наслідки булінгу, ознайомити учасників та учасниць з порадами, як ідентифікувати дитину, яка потрапила в ситуацію булінгу, як їй допомогти; куди/до кого звернутись, якщо вони дізнались або стали свідками ситуації булінгу.

**Час:** 30 хв.

**Необхідні матеріали:** додатки «Булінг. Види та прояви булінгу», «Наслідки булінгу», «Рекомендації, як протистояти булінгу», «До кого звернутися в ситуації булінгу?», «Ситуації "Булінг в дитячому середовищі"».

**Ведучий/ведуча.** Об'єднаємося у 4-5 груп за допомогою руханки «Броунівський рух» (див. в додатку: *Вправи-руханки*). Кожна група отримує історію з життя хлопчиків та дівчат (додаток «Ситуації "Булінг в дитячому середовищі"»).

**Запитання для обговорення:**

- Чому булінг вважається проявом насильства?
- До яких наслідків може привести булінг?

#### 6. Нормативно-правові акти з протидії булінгу. Хто і як відповідатиме за булінг?<sup>36</sup>

**Мета:** ознайомити учасників та учасниць з нормативно-правовими актами з питань протидії булінгу, узагальнити поняття «учасники освітнього процесу»; куди/до кого звернутись, якщо вони дізнались або стали свідками ситуації булінгу; проінформувати про систему протидії булінгу в даному закладі освіти.

**Час:** 15 хв.

Після опрацювання питання «Нормативно-правові акти з протидії булінгу. Хто і як відповідатиме за булінг?», ведучий/ведуча інформує учасників та учасниць про систему протидії булінгу в даному закладі освіти, наявні та можливі ресурси для підвищення обізнаності та попередження булінгу. Акцентує увагу на важливості залученості всіх учасників освітнього процесу та пропонує **обговорити колективно питання «Роль, завдання і можливості обслуговуючого персоналу у системі протидії булінгу в освітньому середовищі»**

#### 8. Підбиття підсумків.

**Мета:** створити позитивну атмосферу, мотивувати до дій.

**Час:** 1хв.

**Ведучий/ведуча.** Пропоную подякувати за роботу спочатку сусіду або сусідці зліва, потім – сусіду або сусідці справа, потім всій групі.

<sup>34</sup> Матеріал до цього питання надано в розробці для батьків даного посібника

<sup>35</sup> Режим доступу: [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKewi47cfGkKngAhVShqYKHbMDck4QFjAAegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Ffla-trada.org.ua%2Fucp\\_file.php%3Fc%3DDJ73KGhd5Lmje6sJkBTPKlC9QrnEAS&usg=AOvVaw3DvxlzJdmMWlrvrNAwDm3](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKewi47cfGkKngAhVShqYKHbMDck4QFjAAegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Ffla-trada.org.ua%2Fucp_file.php%3Fc%3DDJ73KGhd5Lmje6sJkBTPKlC9QrnEAS&usg=AOvVaw3DvxlzJdmMWlrvrNAwDm3)

<sup>36</sup> Матеріал до цього питання надано в розробці для батьків даного посібника